AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICA

ŠTEV. (No.) 204. CHICAGO, ILL., SREDA, 31. DECEMBRA — WEDNESDAY, DECEMBER, 31, 1924. LETNIK XXXIII.

Mali narodi zahtevajo enakost.

DVIGNIL SE JE GLAS MALIH DRŽAV, KI NOČEJO BITI IGRAČKE V ROKAH NEKATERIH.

—o—

Pariz. — Dne 6. januarja se prične v Parizu medzavezniška finančna konferenca, na kateri se bo razpravljalo o razdelitvi vojne odškodnine Nemčije v soglasju z Dawesovem načrtom.

Diplomati malih držav; kakor Jugoslavije in Rumunije so pri tej priliki pokazali, da niso res tako zaspani in brezbrižni za dobrobit svojih držav, kakor se jih smatra. Dvignili so se, in zahtevajo, da se jih pri tej razdelitvi vpošteva, in ne potiska na stran, kakor vsiljivce.

Bukarešta je poslala kolektivno noto, katero so podpisale tudi druge male države, v kateri se zahteva, da tudi one so po vsej pravici deležne vojne odškodnine, dasi v manjšem obsegu kot velevlasti.

Rumunski in jugoslovanski diplomati pokazujejo na Japonsko, katera ni imela nobene izgube v svetovni vojni, a se ji priznajo vse pravice do glasovanja na tej konferenci; med tem, ko se male države, katere so prestale vsega, predno bodo zavezniki tograzote svetovne voine potiska na stran, kot vsiljivce.

Omenjena nota vsebuje odklonitev vabila velevlasti na konferenco s pripombo, da se male države konference ne udeleže, dokler se jim ne obljubi, da se jih bo sprejelo enako s Francijo, Italijo, Belgijo, Vel. Britanijo in Japonsko.

Winston Churchill, kancelar Vel. Britanije odpotuje že 5. januarja v ta namen v Pariz. V višjih krogih prerokujejo, da bo ta medzavezniška konferenca, katera bo trajala dva tedna, precej živahna, ako ne viharna.

—o—

Bančni sel oropan.

Kansas City, Kans. — Neki ropar, kateremu je pomagala ženska, je ugrabil bančnega sela Commercial National banke in ga prisilil v svoj avto, kjer mu je odvzel $1,000 nakar ga je porinil z avtoja. Po izpovedi sela posnemamo, da je čakal na vogalu na karo, ko privozi mimo avto, ki se vstavi tik poleg njega. Neki moški stopi k njemu in mu pritisne revolver na prsa ter ukaže naj stopi v avto, katerega je vozila ženska.

—o—

Coney Island v plamenu.

New York. — Coney Island, znamenito zabavališče je malodane popolnoma uničil požar, kateri je izbruhnil v pondeljek popoldan in se je v hudemu vetru razširil in objel celi blok, predno je dospela pomoč na lice mesta. Natančno poročilo sledi.

—o—

— **Mentone, Francija.** — Vincente Ibanec, španski pisatelj je izjavil, da sprejme vsak poziv na dvoboj, bodisi od kateregakoli svojega nasprotnika; tudi od kralja samega ali pa diktatorja Prima Rivera. Nasprotje je nastalo vsled proti monarhističnega gibanja Ibanza.

— **Kristjanija, Norveško.** Trinajst oseb pogrešajo, ko se je potopil v hudem viharju parnik Sortland.

NEMČIJI NE ZAUPAJO.

Francija trdi, da dela Nemčija novi smrtnonosni plin, za uporabo v vojni.

—o—

Pariz. — Iznajdba novega plina, s katerim se lahko uniči v teku par urah življenje celega mesta, kakor na primer Pariz, so iznašli v Nemčiji, kjer se glasom poročila iz Francije pripravljajo na bodoči spopad — na maščevanje.

Skrivnost o novem plinu je izdal neki nemški pacifist, nekemu francoskemu časniškemu poročevalcu. Take in enake obdolžitve kažejo dovolj jasno, da ne smejo zavezniki spustiti prijem, s katerim držijo Nemčijo v šahu, ker "Der Tag" odmeva po ušesih, in ko bo Nemčija malo prostejše dihala, bo udarila. Zatoraj hudega psa na verigo.

Te priprave na skrivnem v Nemčiji so privedle do tega, da bo preteklo še precej časa, predno bodo zavezniki toliko zaupali Nemčiji, da bi ji dali prosto roko.

Poročilo pravi, da je cela Nemčija zaposlena z izdelovanjem vojnih priprav. Kemikalni laboratoriji delajo pod pretvezo nedolžnih kemikalij uničujoče stroje za vporabo v vojni. Trdijo, da izdelujejo v Dresdenu uničujoči plin, ki je neviden in brez duha, zapazi se le učinek istega, ko kamor bi prišel bi smrt imela bogato žetev.

Nemčija te vesti zanikuje, in hoče pojasnila glede zgorajšne obdolžitve.

—o—

Pokvarjena mladina.

Chicago, Ill. — Na So. Halsted cesti je policija aretirala šest izpridenih mladeničev, ki so bili spoznani, da so nevarni tuji lastnini in kakor se je izkazalo so se vdeležili več vlomov v zapadnemu delu mesta. Med temi šestimi sta tudi dva mladeniča v starosti 15 let.

—o—

Požar v norišnici, 108 oseb pogrešanih.

Tokyo, Japonsko. — Glasom poročila iz Tokyo je izbruhnil požar v nekemu privatnemu zavodu za umobolne, kjer se je odigral mučen prizor v zmedi, ki je nastala. Od 343 bolnikov je ostalo v ognju oziroma so pogrešani 108 oseb. 13 trupel so izvlekli iz pogorišča. Ogenj se je razširil na 50 poleg stoječih poslopij, predno se jim je posrečilo ga zadušiti. Škoda je velika.

—o—

Brezposelnost v Chicago.

Chicago, Ill. — V Chicagi je danes 95.000 ljudi brez dela in jela. Po izjavi Tom Allinsona, načelnika posredovalnice za delo ne kaže v bližnji bodočnosti v temu oziru kaj zboljšanja. Sredi zime smo. Zaslužek je tak, da se skromno preživi; kjer je družina velika prede slaba, tako da je izključeno, da bi se moglo kaj prihraniti. Tako nastane revščina, katera je velikokrat zibelka — hudodelstva.

RAZNE VESTI.

— **Washington.** — V Washingtonu zanikujejo vest, da je Vel. Britanija prepovedala uvoz ameriškega krompirja v Anglijo; pač pa odredila, da mora vsaka pošiljatev bodisi iz katerekoli države biti opremljena z izkazilom, od poljedelskega oddelka, da je pošiljatev prosta rastlinske bolezni.

— **Washington.** — Vojno ministrstvo je poslalo okrožnice vsem postajam vojne letalne službe, naj določijo vsaka po enega častnika, ki bi imel nalogo preiskati na licu mesta kakršnekoli nesreče z letalom, po vzroku iste.

— **Dubuque, Ia.** — John McDonald, 56 let star, je bil najden mrtev sedeč v avtomobilu. Vzrok smrti srčna napaka. To je že tretja tragična smrt v družini. Nedavno je hčerka umrlega vsled rane zadobljene ko se ji je ponesreči sprožil samokres umrla; nje brat je pa padel v kotel vroče vode in tudi podlegel na zadobljenimi opeklinami.

— **London.** — Po celem imperiju Vel. Britanije je divjal tako hud vihar, kakor že sto let ne. Milijone dolarjev je napravil materijalne škode; o človeških žrtvah poročilo še ne pove. Strehe je odneslo raz hiš, v nekaterih slučajih so se hiše kar sesule. Reke so prestopile bregove in poplavile pokrajino. Parniki so prestali vso grozoto, ki se je more na morju prestati; medtem, ko so čolni kot igrače bili vrženi ob skalovje in uničeni.

— **Pariz.** — Tudi od tukaj poročajo o groznem viharju na morju in obrežju Francije, kjer je izgubilo veliko ljudi življenje.

— **Spencer, Ia.** — Ogenj je izbruhnil v tukajšni cerkvi ko je divjal vihar in nosil utrinke po zraku, ki so padali na strehe hiš, kar je nevarnost še povečalo. Škoda na cerkvi je cenjena $25.000.

— **Woodland, Cal.** — Najstarejša lovka v deželi, Mrs. Sarah Cheney, stara 92 let, se je pred par dnevi vrnila z lova in prinesla seboj plen, 10 divjih gosi. Starko vse občuduje.

— **Bloomington, Ind.** — Mrs. Katherine Storms, stara 83 let, katera je živela popolnoma sama 12 milj južno od Bloomingtona je našla žalostno smrt v plamenu, ko je v njeni hiši izbruhnil ogenj od preveč zakurjene peči.

— **Montreal.** — V zvezi tihotapstva žganja v Zdr. države, katero so zaplenil zvezni agenti in sicer v vrednosti pol milijona dolarjev, je tudi neki newyorški milijonar, katerega oblasti iščejo in ne izdajo imena. Po izpovedi policije je bil kolovodja tega nepoštenega podjetja. Osem osem je že pod ključem.

— **Chicago, Ill.** — Joseph L. Burns, star 24 let, je bil aretiran radi nespodobnega vedenja in je hotel v samomorilnem namenu skočiti skozi okno policijske postaje, kar so še pravočasno preprečili in ga odvedli v ječo, kjer se je pa obesil in ravno v pravem času še bil zasačen po stražniku, ki ga je rešil. Sedaj se nahaja v bolnišnici.

SKRB SOVJETSKE VLADE.

Boljševikom delajo skrbi ruski kmetje, kateri so usmrtili že več višjih uradnikov sovjetske vlade.

—o—

Riga, Latvija. — Višji uradniki sovjetske vlade so zelo alarmirani radi dejstva, da se množe napadi na sovjetske uradnike po vaseh, katerih so že precejšno število kmetje usmrtili, v dokaz, kako zadovoljnega se počutijo v "rdečih nebesah."

Sovietska vlada se je odločila, da bo koncentrirala vso svojo moč, da pridobi zaupanje kmeta. Težko bo voz, ki tiči tako globoko v blatu izvleči. Zinovjev, diktator okrajia Leningrad je pri neki priliki dejal, da ruski kmetje z vsem srcem podpirajo zunanjo politiko sovjetske vlade; med tem ko nasprotujejo notranji politiki.

Med drugim je Zinovjev tudi rekel, da morajo biti jako oprezni kako bodo postopali s kmeti. Kmetsko vprašanje je veliko resnejše in nevarnejše, kakor pa skupna sila sto Kolčakov, sto Wranglovcev, Chamberlainov in Hughesov.

Zinovjev pripozna, da je nastalo vprašanje ruskega kmeta napram sedanji vladi tako, da jo lahko zruši vsaki trenotek.

—o—

PARNIK OBTIČAL V LEDU.

Parnik Wisconsin v ledenem objemu v bližini Holland, Mich.

Parnik Wisconsin, družbe Goodrich se nahaja zajet od ledu v bližini Holland, Mich. Pretečeno soboto že ob rani uri je parnik ovirala ledena skorja in končno ga popolnoma objela, kjer ga še danes drži v svojem mrzlem objemu.

Družba je poslala pomoč, z naročilom, da storijo kar je mogoče, da se reši parnik in potnike 60 oseb, ki se nahajajo na njemu.

Podrobnosti o nevarnosti parnika se niso mogle še ugotoviti, ker mrzli val in padajoča sodrga je napravila brzojavno in telefonsko napeljavo nerabljivo.

Istočasno se tudi poroča, da je prevozni čoln Pere Marqute, štev. 19 s 40 potniki na krovu nasedel v bližini Grand Haven in razpostavljen na milost razburkanemu jezeru in kosovom ledu, ki neprestano butajo in se zaganjajo ob bok čolna.

V neprijetnem položaju sredi reke Detroit se nahajata tudi prevozna čolna Detroit in Windsor tičoča v ledu, s nad 100 potnikov na krovu.

Pet nadaljnih žrtev mraza se poroča iz Chicage, tako tudi pravi poročilo, da je bilo v mestu pretečeno nedeljo nad 300 požarov z veliko materialno škodo in en gasilec se nahaja smrtno ranjen v bolnišnici. Veliko oseb se nahaja po bolnišnicah, kjer negujejo ozebljene ude.

—o—

— **New York.** — Štiri osebe so našli v stanovanju na 4206 Fifth ave., Brooklyn mrtve zadušene od plina. Vzrok nesreče ni pojasnjen.

Iz Jugoslavije.

TAJNA POGODBA MED PAŠIČEM IN MUSSOLINIJEM. — SPORI MED RADIKALNIMI KANDIDATI. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

—o—

Mussolinijeva želja, da se sestane z Ninčičem.

Ko se je vrnil italijanski poslanik Bodrero iz Rima v Beograd, je takoj obiskal dr. Ninčiča. Bodrero je prinesel nova navodila glede razmejitve med Italijo in Slovenijo, ki pa se še ne začne takoj, vendar je smatrati, da bo končana, še predno bo kraljevska dvojica obiskala Rim. Tudi je Bodrero pri tej priliki izrazil ponovno Mussolinijevo željo, da bi se sestal z Ninčičem. Že dolgo je gojil Mussolini željo, da bi se sklenila tajna pogodba med Mussolinijem in Pašič-Prebičevičevo vlado.

—o—

Radikalci med seboj.

Po Srbiji so se vršili zaupniški sestanki vseh strank. Na teh sestankih so postavljali kandidate. Večina sedanjih poslancev je ponovno proglašena za kandidate, tako da bo nova škupščina osebno zelo malo različna od stare. Pri radikalih so se pojavili veliki spori, zato ni prinesla seja glavnega odbora radikalne stranke nobenega vspeha. To zadevno poročilo se glasi: Vršila se je seja glavnega odbora radikalne stranke pod Pašičevem predsedstvom. Na tej seji so reševali številne spore pri kandidaturi, vendar niso mogli priti do nobenih končno veljavnih vspehov.

—o—

Cerkveno odlikovanje.

Imenovani so: Za častnega škof. konzistorialnega svetnika g. Janko Mlakar, profesor veroučitelj na ženski realni gimnaziji v Ljubljani; za škof. duh. svetnika pa gg. Andrej Ažman in Ignacij Zaplotnik, kateheta na mestnih osnovnih šolah v Ljubljani.

—o—

Burni dogodki v Karlovcu.

V Karlovcu je prišlo do težkih spopadov med vojaštvom in meščanstvom. Bila je veselica Hrvatskega Sokola. Po koncertu je odšlo okoli 70 mladih fantov v kavarno "Zagreb," kjer je igrala vojaška godba. Navalili so na godbo in na goste s palicami. Razvil se je hud pretep. Kapitan Kostič, ki je imel nočno službo, je pozval razgrajače, naj se razidejo. Napadli so tudi njega in ga pretepli do nezavesti. Med tem je prispela v kavarno na pomoč vojaška patrulja. Njena intervencija je pretep poostrila in je bilo okrog deset oseb deloma težko deloma lahko ranjenih. Prepeljani so bili v zagrebško bolnišnico. Po tem dogodku je vojaštvo strogo nastopilo in zaprlo mnogo oseb.

—o—

Nesreča.

Avtomobil, ki vozi iz Železnikov v Škofjo Loko se je po bregu pod Studenom vsled slabe razsvetljave nenadoma prevrnil in se parkrat prekucnil po bregu. V avto se je ta čas nahajalo več potnikov. Pri padcu se je težje ponesrečil g. Tone Kržišnik, več oseb pa je lahko poškodovanih.

Iz Rusije.

se je vrnilo nad 500 jugoslovanskih državljanov, bivših vojnih ujetnikov. Po njih pripovedovanju je v Rusiji še nad 27.000 Jugoslovanov, ki pa nimajo sredstev, da bi se vrnili.

—o—

V Dobju.

je umrl g. Franjo Novak, bivši podpredsednik okrožnega sodišča v Travniku. Na starednji si je zopet želel prebivati v svojem rojstnem kraju. Bil je vedno blag značaj in strogo katoliškega prepričanja.

—o—

Junaški sprevodnik.

Sprevodnik Truglas iz Maribora je dne 30. novembra preprečil na progi med Pragerskim in Sv. Lovrencom na Dravskem polju veliko nesrečo. Brzovlak, ki vozi zjutraj okoli 4. ure iz Maribora čez Čakovec v Budimpešto je imel eno uro zamude. Odpeljal je iz Maribora ob 5. uri. Ko je brzovlak pri Pragerskem zavozil na ptujsko progo, je začel goreti zadnji voz (III. razred). Številne iskre, ki jih povzroča slab premog, so na strehi tega voza našle odprtino. Pločevinasta streha je namreč odstopila od lesa in iskre so se tu nakopičile v taki meri, da je lesena streha začela mahoma goreti. Vlak je vozil na ravni črti z brzino 50—60 km. Potniki v gorečem vozu so začeli kričati in nobenemu ni padlo na misel, da bi potegnil zasilno zavoro. Bati se je bilo, da bodo potniki iz strahu pred ognjem začeli skakati iz gorečega voza. Vlak je pospešil brzino, ker strojevodja in vlakovodja nista vedela o nevarnosti, ki preti. Sprevodnik g. Truglas iz Maribora je s svetilko pri odprtem oknu dajal znamenje naj vlak obstane. A luč mu je ugasnila. Nato je Truglas takoj potegnil za zasilno zavoro. Vlak je obstal a voz je gorel naprej. Cel vlak

(Dalje na 4. strani.)

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:

500 — Din	$ 8.15
1,000 — Din	$ 15.95
2,500 — Din	$ 39.75
5,000 — Din	$ 79.00
10,000 — Din	$157.00
100 — Lir	$ 5.10
200 — Lir	$ 9.85
500 — Lir	$ 23.75
1,000 — Lir	$ 46.25

Pri pošiljatvah nad 10,000 Din. ali nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatve nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICER PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAVNO.

Vse pošiljatve naslovite na—SLOVENSKO BANKO:

ZAKRAJŠEK & CEŠAREK

70—9th AVE., NEW YORK, CITY.

EDINOST

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.

The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America. Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.

Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.

— PUBLISHED BY —

Edinost Publishing Company

1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

NAROČNINA	Za Zedinjene države za celo leto	$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	$2.50
SUBSCRIPTION	For United States per year	$4.00
"	For United States per half year	$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879."

Na starega leta dan.

Danes se nahajamo v zadnjem dnevu prestopnega leta 1924. Čas, ki je razdeljen v sekunde, minute in ure, dneve, tedne, mesece in leta, se je umikal, kakor vedno in že smo v zadnjem dnevu tega leta. Še par ur in zatonilo bo leto 1924. v večnost, v zgodovini bomo slišali o njem, a nazaj ga ne bo nikoli več: večnost ga bo vzela za veke, in le spomini na njega bodo ostali med nami.

Človeštvo, ki živi v zgolj domišljiji ne misli mnogo na preteklost, temveč misli le bolj na bodočnost, ki je enostavno ena sama uganka. Je sicer pravilno in iz gospodarskega stališča potrebno, da mislimo bolj na bodočnost kot preteklost, a na drugi strani je pa tudi pravilno, da vpoštevamo preteklost, ker izkušnja — šola iz preteklosti, je najboljši svetovalec človeku.

Ameriški Slovenci imamo v letu 1924. zabeležiti velike zgodovinsko važne dogodke. V mislih imamo katoliške Slovence! Obhajanje tridesetletnice K. S. K. Jednote, kot prve in najstarejše slovenske podporne organizacije je najvažnejši del našega napredka v minulem letu. Spomin na njen skromen začetek in spomin na njen velikanski razvoj in napredek tekom njenega tridesetletnega obstanka je povzročil v naših dušah in v naših srcih pravcato hrepenenje za večje versko zanimanje in pobudo. Ta važni dogodek s svojimi veličastnimi katoliškimi shodi je oživel našega katoliškega duha, ki je v tem letu z vso silo zatriumfiral po naših slov. naselbinah. Ti važni dogodki, so za ameriške Slovence tako velikega pomena, da bodo ostali zapisani na najčastnejšem mestu naše zgodovine.

Posledica tega velikega katoliškega pokreta med nami je tudi to, da se je fronta kat. Slovencev v Ameriki strnila v močno enotno falango, ki povzroča že silno velik strah našim verskim nasprotnikom.

Da sta se združila "Amerikanski Slovenec" in "Edinost" v en list, je več ali manj pripisovati zaslugo temu našemu kat. pokretu med nami. In to; ravno ta združitev vodi k vedno večjemu edinstvu in sporazumu v naših vrstah. Kako je naše ljudstvo veselo tega edinstva po naših naselbinah, kako ga pozdravlja, nam pričajo stotera pisma.

Tako vidite bratje in sestre se je v tem letu dosegel velik vspeh in napredek med nami. S hvaležnim srcem se moramo zdaj ob koncu tega leta zahvaliti Bogu za ta velik napredek med ameriškimi katoliškimi Slovenci.

Tudi mi smo v tem letu napeli vse moči za napredek kat. časopisja. Dasi težko, smo pošiljali v oddaljene kraje na kat. shode svoje poročevalce na lastne stroške, da se je take slavnosti po naših naselbinah primerno opisalo in iste predočilo splošni javnosti, kar je zelo velikega pomena. Dalje smo prirejali razne kampanje za nove naročnike, da bi tako čimprej prišli do kat. dnevnika.

Kampanje in drugo je nam dalo sicer lepo število novih naročnikov, a števila, ki ga zahteva izdajanje dnevnika nismo dosegli. Vzrok je ta, da so se premalo zanimali posamezni naročniki za kat. časopisje. Nekaterim vsa čast in Bog jim bodi plačnik so storili veliko več, kot se je od njih pričakovalo. Večina pa je v tem oziru držala roke križem. Če bi bili vsi naročniki storili le malo svoje dolžnosti, bi z jutrišnjem dnem ameriški Slovenci dobili kat. dnevnik. Da ga pa še ni, je krivda onih, kakor smo omenili. Kajti ni dovolj, samo želeti kat. dnevnik, ampak je treba tudi za njega kaj storiti, če se ga hoče dobiti.

Edino, kar smo v stanu pri obstoječih razmerah je to, da bomo od jutri naprej izdajali list v večji obliki, ki bo dalo skupaj čitateljem par kolon več čtiva.

Med tem časom pa tiskovna družba Edinost razprodaja delnice na takojšna in lahka mesečna poljubna odplačila. Kakih 50 delnic se je prodalo te dni raznim društvam in posameznikom. Še 150 delnic je na rokah, da se razprodajo. Vsaka delnica stane $25.00.

Ob zaključku leta ponovno apeliramo na vsa naša kat. podporna in kulturna slov. društva, zlasti pa na naše čč. gg. duhovnike, na vse katoliško moštvo in ženstvo, da seže po teh delnicah, da tiskovna družba čimpreje pride do večjega modernega stroja za tiskanje dnevnika. Zato Vam ponovno kličemo: KDOR BO HITRO POMAGAL — TA BO DVAKRAT POMAGAL!

Za narod se gre in za narod prosimo!

Katoliški Slovenci v Ameriki morajo dobiti svoj kat. dnevnik! V tej nadi se poslavljamo od letošnjega leta 1924. in na horizonu novega leta kličemo vsem naročnikom, sotrudnikom, prijateljem in dobrotnikom našega lista, krepko naprej za srečno Novo leto 1925. — in za boljšo bodočnost ameriških Slovencev!

Cleveland, O.

Cenjeni čitatelji A. S. in Ed. ter A. M.! Ker pri najboljši volji dosti rojakov še nisem mogel obiskati Vam naznanjam, da stanujem pri našem vrlem vstrajnem podporniku gori imenovanih listov Mr. Antonu Mervarju na 6921 St. Clair avenue.

Tekom teh dni me lahko vedno dobite pri njemu, kdor še ni dobil stenskega koledarja naj pride ter prinese seboj rezit plačane naročnine pol leta naprej, ker le taki imajo pravico dobiti brezplačno lepi krasni letošnji stenski koledar. Kdor še dolguje lahko ponovi ob tej priliki. Tudi družinskih pratik je še nekaj na razpolago. Imam tukaj tudi več raznovrstnih molitvenikov slov. in angleških ter raznih poučnih ter povestnih knjig, če koga zanimajo. Potem imam tudi več lepih oljnatih slik kot podarek za nove naročnike. Toraj na delo zavedni katoličani. Ravno sedaj je najprimernejši čas zato agitacijo. Saj ni tako hudo, malo dobre volje je treba, nekaj prepričevalnih besed prijatelju, znancu ali sosedu na srce in storili ste veliko delo. Hvaležni Vam bodo pozneje!

Ravno isto velja, da se vsaj iz hiš, ki še veljajo za katoliške odstranijo, listi, ki sramotijo vse, kar je v zvezi s katoliškim prepričanjem. Tudi tukaj bo beseda prijatelja, znanca največ izdala.

Značajni zavedni katoličani, apeliram na vas, storite svojo dolžnost. Odprite oči s stvarno debato takim brezznačajnežem. Saj se slabe posledice teh listov povsod vidi. Saj je mlačnost, da celo mržnja do vsega, kar je svetega skoraj med našimi rojaki širom Amerike najbolj razširjena. To je pa pripisovati največ tem ostudnim cunjam, ki se jih še dovolj najde v hišah, kjer še hodijo v cerkev, da še po 2 in celo tri take smrdljive cape.

Kristus je učil, da se dvema gospodoma ne more služiti, torej bodi vzoren katoličan, ali pa odpadnik.

Žalibog, da se naši ljudje bolj držijo gesla neznačajnežev, češ: če se enemu priklonim, se pa drugim zamerim, ter se tako ne upajo s svojim prepričanjem na dan. Navadno se izgovarjajo ti ljudje češ: jaz berem samo novice iz njega. Jaz pa pravim, če ga sploh ne bi pogledal, glavno je, če ga plačaš ter tako z lastnim denarjem pomagaš razširjati. Drugi zopet menijo, he, saj list me ne bo okužil, ga že čitam 5. 8 ali 10 let sem se že navadil na njega. Tembolj ga je treba pustiti. In če bi si hoteli taki čitatelji malo vest izprašati, našli bi dovolj posledic čitanja brezbožnih listov, o tem sem prepričan.

Torej na delo te dni, z geslom v vsako katoliško hišo naš časopis.

Potrudite se za lepe nagrade, katere imam še na razpolago.

Omenim naj še tudi glede delnic. Ali boste res Clevelandčanje zadnji, ko se gre za napredek katoliškega tiska? Pretečen teden si jo je nabavil res vzgleden fant, ki si je denar s težkimi žulji in z vstrajnem varčevanjem prislužil, zato ga je tudi hotel naložiti na dobre obresti.

Posnemajte našega korajžnega dolgoletnega naročnika in agitatorja Mr. Matt Flajnika ter si nabavite naše delnice, dokler je še čas.

Rojaki še nekaj mi je na srcu, poglejte v božični številki Amer. Slovenec — Edinost oglase naših podpornikov trgovcev in obrtnikov ter podpirajte svoje ljudi!

Vsem čitateljem širom Amerike, posebno še mojim dobrotnikom, želim in voščim srečno in zdravo Novo leto, ki naj bo polno božjega blagoslova!

Frank Kurnik, pot. zastop.

—o—

Oregon, City, Ore.

Pri nas vlada sedaj silno huda zima. Prvi sneg je zapadel pol čevlja visok. Sneženi zameti so bili veliki, ki so poškodovali brzojavne in telefonične zveze, katere so na večih mestih razdejane. Pri nas ne moremo telefonirati nikamor, niti zdravnika ne moremo poklicati, ako bi bila sila.

Pripomniti moram, da tukaj nismo navajeni na hudo zimo in ravno to povzroča ljudem velike sitnosti.

Kar se tiče glede kampanje za razprodajanje delnic, bom pa tudi jaz pomagala po svoji moči. Ravno sedaj mi ni mogoče, pa bom poslala za delnico, kakor hitro mi bo mogoče. To je naša dolžnost vseh naročnikov, da pomagamo, da to naše katoliško podjetje pride do potrebnega stroja za tiskanje dnevnika.

Kako lepo pišejo nam Father Černe, kako drugi narodi vzdržujejo svoje liste. Mi Slovenci naj bi bili pa zadnji? Ali nam res ni nič več mar za našo vero, katero nam katoliški listi branijo? Malo pomislimo in potem storimo kar je naša dolžnost!

Vsem naročnikom in naročnicam voščim srečno Novo leto in obilo božjega blagoslova v novem letu!

Naročnica.

—o—

Levi so ga raztrgali.

Znani lovec in naravoslovec Watteville je skupaj s svojo hčerko na meji med afriško državo Kongo in britansko kolonijo Uganda lovil za muzej v glavnem švicarskem mestu Bernu bele nosoroge. Napadli so ga levi in so ga strahovito razmesarili, po trideseturnem trpljenju je na ranah umrl. Njegova hčerka je sedaj sama med domačini. Levi so v onih pokrajinah velika nadloga in vse kaj drugega kakor "kralji živali."

Radosten glas iz Dolenjske.

Za žalostjo pride veselje. Na spomlad ste poročali od nas marsikaj žalostnega, sprejmite zdaj na pozno jesen nekaj radostnih novic, ki bodo zanimale posebno naše dolenjske rojake onstran Atlantika.

Nedelja 20. julija je bil za Suhor pri Metliki radosten dan. Zlato solnce je razlivalo svoje žarke, kakor bi hotelo župljane opozoriti, da danes v sredi svojih rojakov obhaja svojo **zlato mašo** č. g. Anton Žlogar, kanonik v Novem mestu. Ker ste svoj čas že objavili notico o tem, le še omenjamo, da je za to slavnost sosed zlatomašnikov, tudi ameriškim rojakom znani ljudski pesnik Marko Šuklje zložil pomenljive pozdrave v vezani besedi, ki jih je deklamovala tudi njegova ljubka hčerka — vsem v veselje in ponos. Rojstna Bužinja vas je bila s slavoloki in venci tako ozalšana kakor še nikdar poprej. Saj je ponosna na svojega rojaka, ki ga slovenski svet pozna kot enega med najmarljivejšimi kulturnimi delavci, bodisi na šolskem, cerkvenem ali literarnem polju. Celo Vam, ki si na čelu Vašega lista sklepate bratovske roke, Amerikanskemu Slovencu in Edinosti, ni neznan. — So pa Suhorci po pravici veseli, ker je on edini od ustanovitve te župnije sv. Jožefa l. 1858., ki je smrtno dosegel svoj cilj in opravičil nade prvega župnika Škofica, ki ga je bil poslal v šole. Žlogar je postal prvi novomašnik te fare, pa tudi prvi zlatomašnik. Take slavnosti Suhor 50 let ne doživi več, ker ni nobenega dijaka.

Prav ta zlatomašnik je pospešil tudi drugi radosten dan v mestu svojega sedanjega pastirovanja. Po smrti prošta dr. Elberta mu je kot starosti kolegijatnega kapiteljna pripadlo vodstvo raznih poslov, ko je bilo uprav meseca julija **birmovanje po novomeški dekaniji.** Radostni so bili tisti dnevi, ko so imeli verniki v svoji sredi svojega nadpastirja zlatomašnika dr. Jeglič. Pokazali so to z zvoneniem, streljanjem, slavoloki, sprejemnimi nagovori, kavalkadami, kar vse svedoči vspoh krščanskih organizacij, prave srčne izobrazbe našega ljudstva. Ne bo se kesal, kdor se cerkve drži.

Za Novo mesto posebej je bil radosten dan **prihod novega g. prošta,** ki je dospel 1. oktobra in bil po knezoškofu 5. oktobra slovesno vpeljan in ustoličen ter potem daroval prvo pontifikalno sv. mašo. Prošt Karol Čerin je rodom iz Zagorja ob Savi, kapelanoval je v Kostanjevici, pozvan je bil za škofovega tajnika, potem župnik v Bohinjski Beli in zadnjih deset let duhovni vodja in veroučitelj pri čč. Uršulinkah v Škofji Loki. — Naše krščanske organizacije so prošta slovesno sprejele, želeč mu vspešnega pastirovanja. Starosta kapiteljna in okrajni glavar sta ga še posebno pozdravila kot "naše gore list."

Skoro bi smeli reči, da je providencijalno s tem v zvezi še en vesel dogodek, ki se sicer izvrši v Ljubljani, a je za vso Dolenjsko časten in radosten, ker se tiče njenega rojaka. Na prvo adventno nedelio se vrši v Ljubljani v cerkvi Jezusovega Srca posvečenje novega biskupa za Skoplje v Srbiji, n. g. dr. Gnidovca iz kongregacije oo. lazaristov. Rodom iz Ajdovca je Gnidovec po dovršenem bogoslovju študiral še modroslovje, postal doktor in koj na to profesor in ravnatelj gimnazije v škofovih zavodih v Št. Vidu. Da bi ubežal raznim častem, si je skromna duša izbrala redovniški poklic, a tu ga je doletela čast, o kateri ni sanjal. Prst Božji je pokazal na to ponižno dušo, ki je zadnja leta delovala v lazaristovskem misijonišču v Grobljah pri Domžalah. V navzočnosti obeh slovenskih škofov — ljubljanskega in mariborskega ga je posvetil papežev nuncij v Belgradu nadškof Pellegrinati. Dr. Gnidovec bo stoloval v Prizrenu, ker Skoplje še nima ne katedrale in potrebne rezidence. Naj ponese sloves slovenskega imena med južne brate — v čast Božjo in blagor naše skupne domovine.

Vsem opisanim kulturnim sotrudnikom pač opravičeno kličemo: Na mnoga leta!

Pa ne bi spisali dovolj radostnih dni po naši Dolenjski, ako bi še ne omenili **Evharističnih shodov,** ki so se vršili na Raki, v Trebnjem, Ribnici, Črnomlju za dotične dekanije. Posvetovanja za razne stanove, shodi Marijinih kongregacij, evharistični govori, slovesne službe Božje pričenši s predvečerom, polnočnicami, skupnimi obhajili in sklep s popoldansko procesijo s sv. R. T. — to je, kar prešine celega človeka — da ponižno klone svojo glavo pred evharističnim Kraljem.

Dopisnik iz Dolenjske.

—o—

Otoki v Severnem Ledenem morju.

Severno od Sibirije je več otokov, ki so se jih začele polaščati razne države. Tako smo brali o otoku Wrangel, da so ga zasedli Angleži in so razobesili tam svojo zastavo; njih "kolonisti" so pa vsi pomrli in je nato sovjetska ruska vlada proglasila otok za ruski, kakor je bil že prej. Sedaj je Čičerin vse inozemske vlade opozoril na pravice sovjetske države do otokov severno od Sibirije in na krštev teh pravic po raznih državah in njih državljanih. Sovjetska vlada se sklicuje na pogodbe prejšnje ruske vlade iz septembra 1916.: te pogodbe govorijo o pripadnosti teh otokov Rusiji. Čičerin izraža upanje, da se bodo vse vlade varovale kršitve suverenih pravic sovjetske zveze. Če bo pa vseeno prišlo do kršitve, bo zahtevala sovjetska vlada zadoščenje od tistih vlad, ki bodo kljub vodilom mednarodnega prava in sklenjenim pogodbam kaj takega pripustile.

—o—

Prebivalstvo sveta.

V poslednjih 50 letih se je število prebivalstva v kulturnih deželah močno izpremenilo. Pred 50 leti je bila Francoska s svojimi 38 milijoni prebivalci najbolj obljudena dežela zapadne Evrope. Nemčija je štela 37, Velika Britanija 30 in severnoameriške Zedinjene države 36 milijonov prebivalcev. Kakor kaže najnovejša statistika, ima danes Francoska 39 milijonov, Nemčija 64 ter Velika Britanija 49 milijonov prebivalcev. Prebivalstvo Zedinjenih držav je pa v tem času naraslo na 110 milijonov. Prebivalstvo vsega sveta se ceni na 1800 milijonov, od katerih odpade na Evropo 500, na Azijo 900, na vso Ameriko 200, na Afriko 150 in na Avstralijo z otoki Tihega oceana vred na približno 7 milijonov.

—o—

Umetni biseri iz premoga.

Dva švicarska profesorja kemije sta iznašla novo sredstvo za napravo umetnih biserov. Poslužujeta se ogljene raztopine. Taki biserji se ravno tako svetijo in imajo isto barvo kakor naravni: več strokovnjakov se je zaman trudilo, da bi razlikovali umetne bisere od naravnih. Novi način omogoča fabrikacijo biserov v vsaki poljubni velikosti, cena je pa približno stokrat manjša kakor pa pri naravnih biserih.

Ako Tvoj sosed ali prijatelj ni naročen na A. S. in Ed. skrbi, da se nanj naroči!

Socialna Razmotrivanja

PROTI SOCIALIZACIJI!
(Dalje.)

Tu pa bi pač veljalo pripomniti, da je to zlo prav zaraditega tako veliko, ker se je med vojno in po nji velik del ljudskega imetja nakopičil v rokah posameznih dobičkarjev, ki niso hoteli imeti nikdar dovolj. Če bi bili postavili pravočasno temu primerno mejo, kot so n. pr. storili to s svojo davčno politiko Angleži, bi danes to vprašanje precej drugače izgledalo, kot izgleda sedaj, ko se ta največja krivica najbrž sploh ne bo dala nič več popraviti. Vsled bojazni, kaj bo z največjimi bogataši, se nam pač ni treba bati najvišje premoženjske meje.

* * *

Vsi razlogi, ki smo jih dosedaj navedli za najvišjo premoženjsko mejo na splošno, veljajo seveda še prav posebej glede take omejitve pri zemljiščih. Zemlja ima izmed vseh dobrin za človeka največji pomen. Zlasti za pravo družinsko življenje, za ustanovitev lastnega doma mu je neobhodno potrebna ter ima zanj največjo važnost. Zato je popolnoma jasno, da mora biti zahteva po primerni omejitvi zemljiške lasti najbolj nujna in važna.

Stara, že znana stvar je, da so socialne razmere redno najbolj kričeče in žalostne tam, kjer je zemlja najbolj neenakomerno razdeljena. Kot vzgled naj navedem poleg Rusije samo še vzhodno Nemčijo in pa Italijo. Korenine vsega kapitalizma tičijo, kot posebno Oppenheimer, povdarja in dokazuje, v preveliki zemljiški posesti. Zato bi bilo jako dobro, ako bi se naši nasprotniki agrarne reforme in najvišje meje pri zemljišču vsaj površno seznanili z vzroki nemškega, angleškega in ameriškega gibanja za takozvano zemljiško reformo (Bodenreformbewegung). Če bi to storili, potem bi morda uvideli, da tiči drugod in pri nas ravno v takozvani agrarni reformi prvi predpogoj za izboljšanje socialnih razmer.

Vse govorjenje o tem, da je treba omejiti izseljevanje in beg z dežele, vse deklamiranje, da naj bi imela vsaka družina svojo domačijo, je prazno in ničevo, dokler se ne omogoči, da bo vsak človek dejansko lahko dobil vsaj eno trdno točko na zemlji, s katere ga ne bo mogel nihče pregnati. To pa je popolnoma nemogoče, dokler se ne postavi primerna meja kopičenju zemljiške posesti v rokah posameznikov.

Če človek to premisli, potem skoraj ne more razumeti, kako se je mogel dr. Ujčič spodtakniti nad agrarno reformo na sledeči način: "Vzemimo, da določimo tako mejo na 50 oralov. Tu pravim: Prosim, država, daj mi mojih 50 oralov v plodovitem Banatu, pa sem zadovoljen; daj mi jih na kamenitem Krasu, pa sem revež. Ali naj reguliramo tako mejo od pokrajine do pokrajine, ali kar od občine do občine. Padamo iz težkoče v težkočo . . ."

Res, razlika med rodovitnimi ravninami v Banatu ter med slabim in hribovitim svetom pri nas, je zelo velika. Razkosati velika zaokrožena banaška posestva v majhne parcele, ali tudi na mala posestva, bi bilo tudi samo na sebi največji nesmisel. Toda med 200 ha, kolikor zemlje se da — kakor pravijo — tamkaj povprečno najbolj primerno, to je z vsemi tehničnimi pripomočki enotno obdelovati in pa med 6000 ha in več, kolikor merijo največja veleposestva v teh krajih, obstoja pa tudi še vedno lepa razlika, ki se z narodnogospodarskega stališča vendar ne da tako lahko utemeljiti.

Če pa si človek nekoliko pobližje ogleda težave, ki si jih dela dr. Ujčič z vprašanjem, kako naj bi se določala po pokrajinah ali celo po občinah (kar je seveda očividno pretirano) različna zemljiška meja, potem je sploh težko reči, je li to vobče resno mišljeno. Komaj par vrst za tem opisuje namreč sam, kako je Mojzes določil pri Izraelcih, naj ima vsako pleme svojo pokrajino in vsaka družina svojo posest, koje veličina se je ravnala po številu njenih udov (!). Ta posest je morala ostati v družini in če jo je revež zastavil, se je morala v jubilejnem letu vrniti pravemu gospodarju. "Tako je bilo preprečeno, — pravi dr. Ujčič — da bi bogatini nakupičili v svojih rokah preveliko bogastvo. Latifundizem je bil eoipso protipostaven" (podčrtal jaz). Zakaj ne bi bilo isto tudi pri nas izvedljivo? Razloga za to, da bi taka postava mogla veljati samo za "čas priprave na Kristusa," ni vendar nobenega.

Končno naj spomnim še en pomislek, ki ga tudi pogosto čujemo, namreč, da se je agrarna reforma pri nas silno slabo obnesla. Tako ugovarjanje je po moji sodbi zelo plitvo. Kaj pa se pri nas sploh še ni slabo obneslo? Če bi hoteli tako sklepati, potem bi morali zanikati n. pr. tudi upravičenost in potrebno javne uprave sploh, potem lahko, če hočemo, dokažemo, da je treba tudi državo, našo in sploh vsako, razrušiti.

M. E. T.

DOMOTOŽJE.

—o—

Prihajal je znova Božič, na zemljo. Zopet z vso tajinstveno milino, da boža miru žejne duše z lepoto svoje poezije. Ko se je bližal meni prvič v tujini, sem zahrepenel praznovati ga doma. In čim bolj se je bližal veliki praznik, tem večje je bilo spoznanje, da se mi je domovina vtisnila v mlado dušo kot pečat v vosek. — Zagledal sem jo v svoji domišljiji, obsijano z zlato zarjo, vshajajočega solnca deviško je bila zemlja pogrnjena s plaščem nedolžnosti obsijana z milijoni biserov, ki so se, lesketali v smehljaju solnčnih žarkov, lepše kot vsak demant. — Tam proti severu, se je kazal, snežnik s svojo belo krono v čistem, jasnem obnebju, proti jugu pa so me pozdravljale zelene smreke, držeč na sebi bogastva lepote, ki ga ne more noben zemski umetnik ustvariti. Ne mogel bi si romantičnejšega kraja domisliti, kot je bila moja rojstna vas, vsaj jaz ne; kajti ne samo lepota kraja, me je vezala, tembolj me je vleklo tja, kjer je bil moj rojstni kraj.

In kdo ne ljubi kraja, kjer so mu kratkočasili brezskrbne dneve, lahkokrili ptički? Kjer je čul z ust najdražjega bitja na zemlji drage matere najslajšo melodijo, njeno zlato govorico?! "O" — domovina — tedaj sem bil doumel Tvoje vzvišeno ime, ko me je objela tujina, s svojo mrzlo roko in klical sem te s svojim hrepenenjem, da se vrneš v mojo dušo!

Mračan, prepojen z vlažno meglo, je bil moj prvi božični večer, v tujini, niti ena zvezda se ni lesketala na prostornem nebesnem svodu, bil je brez vsakega znamenja, da praznuje tisoč in milijone srečnih src — božični mir. — Bolj gosta megla pa se je opletala krog moje zmučene, miru in doma, žejne duše. Kolikokrat sem odprl vežna vrata in poslušal, če se ne sliši morda kje, glas domačega zvona? Vselej sem se varal, saj kraj je bil tak, da nisem slišal niti tujega. Prazna je bila soba v nji ni bilo ne jaslic ne božičnega drevesca in čula se ni v nji molitev. — Zatekel bi se v cerkev, kjer kaže večna luč pot proti Betlehemu — majhnemu tabernakeljnu, toda ah saj še vedel nisem kako daleč od mene razsvetljuje ta mala luč svetišče moje vere.

In kolikor bolj sem se čutil nesrečnega, tujega med tujci, toliko bolj sem se pogrezal v svojo notranjost duše, kjer sem s spomini na dom oživljal božični večer. Ljubil sem rojstno hišico, malo domačo cerkvico, zvonenje njenih zvonov, petje božičnih melodij, toda vsega tega ni bilo, in želel sem si takrat, da bi počival pri grobu svoje mrtve matere, kjer nad tišino grobno oživljajo akordi božičnih zvonov, — svetonočni mir . . .

—o—

Plenjenje na Kitajskem.

Peking, Kitajsko. — Od 200 do 1000 vojakov se je vdeležilo plenjenja v Kalgan, kar so morali plačati s smrtjo. Žrtve so postavili v vrsto na neki most, nakar so jih postrelili in trupla so popadala v vodo.

—o—

Mussolini zapleten v umor Matteotija.

Rim. — Rimski list Mondo je v eni svojih številk ostro napadel premierja Mussolinija kot sokrivca umora socijalističnega poslanca Matteotija — politični zločin, kateri je osupnil vso Italijo.

Ta obdolžitev prihaja iz ječe. Grof Theophile Rossi, bivši minister za industrijo v Mussolinejevemu kabinetu, kateri je bil tudi spoznan kot sokrivec umora Matteotija in se nahaja v ječi, je baje obdolžil premierja kot sokrivca in sicer diktatorja tega umora. Dalje pravi grof, da so vsa fašistovska nasilja se zgodila na ukaz Mussolinija. Zločin, ki se je izvršil nad Matteotijem je ukazal Mussolini vsled tega, ker sovraži in se boji vsake stranke.

Poleg tega ima Mussolini še več političnih zločinov na vesti, med temi tudi napad na vilo bivšega premierja Nittija je bil izvršen po njegovem ukazu, tako tudi razdejanje katoliškega kluba v Brianza.

—o—

Nova najdišča demantov v Braziliji.

Pariški list "Pelit Parisien" (mali Parižan) poroča, da so v Braziliji odkrili nova najdišča demantov. Brez strojev so v teku dveh mesecev nabrali za približno 2500 karaktov demantov, ki predstavljajo svoto za več kot milijon francoskih frankov. Da je Brazilija sploh na demantih bogata, nam značita že imeni mest Diamantina in Diamantino.

—o—

Zadnji čas.

Sodnik mlademu obtožencu: "Ali niste mislili na svojo čast, na bodočnost, na stariše, ko ste na kolodvoru potegnili dami denarnico iz žepa?" — "Mislil sem že, a ni bilo dosti časa več, vlak je ravno odhajal."

—o—

Tihotapstvo.

"Kaj pa je to tukaj v knjigi izdatkov: 850 dinarjev za cerkev? vpraša mož ženo. "O, veš, toliko velja moj novi klobuk, ki ga bom začela o Vseh svetih nositi."

—o—

Najboljše sredstvo.

"Ali imate še miši?" — O, nič več, moj mož ima vsako jutro mačka in sedaj jih ni več."

NOVE KNJIGE.

Domači vrt, praktičen nasvod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek višji sadni nadzornik v Ljubljani. Knjiga obsega 195 strani in ima 69 podob ter 2 barvani sliki. Ker je ta knjiga edina svoje vrste, se jo je takoj v prvih tednih po izidu razprodalo na tisoče. Cena $1.50

Ljubezen in sovraštvo. Spisal Rado Pavlič. Opis njegovih doživljajev na poti preko cvetočih in krvavih poljan. Slike iz svetovne vojne. Knjiga obsega 496 strani s 33 fotografijami, trdo vezana. Cena $2.50

F. S. Finžgar: Zbrani spisi IV. zv. — Obsega 200 strani dva spisa tega priljubljenega in znamenitega pisatelja. "Dekla Ančka," novela in "Srečala sta se," povest. Cena trdo vez. $1.00

A. M. Slomšek. Šesti zvezek zbirke "Slov. pesniki in pisatelji." Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere z risbami okrasil Maksim Gaspari. Knjiga obsega 321 strani, vezana v elegantno usnje, cena $1.75

Poslednji dnevi Pompejev 1. del. 24. zvezek splošne knjižnice. Zgodovinski roman, spisal E. L. Bulwer, prosto poslovenil A. G. Knjiga je trdo vezana, 355 strani, cena $1.25

Drugi del tega romana še ni izšel.

Belokranjske otroške pesmi, nabral Božo Račič, učitelj. Mične pesmice za otroke. Cena trdo vez. knjigi ..... .35

Pravljice iztoka, Ivan Vuk, Enajst zanimivih pravljic, v platno vezana knjiga, cena ..... .75

Na Sv. Goro. Zgodovina in opis najidealnejše božje poti, v obliki molitvenika, 271 strani, črne platnice, rdeča obreza, cena ..... .75

Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih. Kulturno zgodovinski poskus, spisal France Stele. Nekaj po vsem novega v slovenski književnosti. Knjiga obsega 175 strani berila in raznih skic ter 64 strani umetniških slik iz slovenske zgodovine ter dela slovenskih umetnikov. Cena mehko vezani knjigi $1.50

Knjigarni Edinost,
1849 W. 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

PUŠČANJE VODE.

Puščanje vode pri ceveh, ki so poškodovane in kapljanje pri pipi, kakor tudi puščanje vode, teči noč in dan, napravlja pomanjkanje vode, katero je nemogoče nadomestiti v sedanjemu času, ko je mera, ki je dovoljena za vporabo do vrhunca.

In ravno tam kjer je dovoljena največja mera za vporabo vode, tam se jo največ potrati z rezultatom, da je polovica mesta brez potrebne količine vode, medtem ko jo druga polovica potrati več kot je njen delež; poleg tega več kakor jo pa plača.

Merilci pri vodnemu oddelku pokazujejo, da Chicago nasesa 275 galon vode za vsako osebo na dan. Cleveland, kjer se poslužujejo istega sistema nasesa dnevno le 137 galon; pa vseeno ima vsaka družina tam dovoli vode za svojo vporabo.

Pritisk vode je vedno dober in voda namesto, da bi se devalo v nio razne kemikalije ki pomore bakcile, pride do družin čista in filtrirana. Vsa voda v Clevelandu je merjena in stroški na povprečno družino so manjši kakor pa v Chicago.

(5)

—o—

KAKO BI SE PREPREČILA POTRATA VODE

Vodomer je priprava, katera meri vodo, ki pride po gotovih ceveh, ravno tako kakor se meri plin, ali elektrika.

Omogoči lastniku stanovanja, da ve natanko koliko vode porabi in pokaže gospodarju ako se mu voda kje po nepotrebnem zgublja skozi pokvarjene napeljave. Ti vodomeri so napravljeni tako, da ne morejo kazati več kakor se je je pa v resnici porabilo. Ako ti vodomeri po večletni vporabi postanejo že izrabljeni, je mogoče, da pokazujejo manj vode kakor se jo je v resnici porabilo, nikdar pa ne več.

Ko bi vsaka hiša imela svoj vodomer, tako bi vsaka družina vedla natanko koliko vode porabi in bi plačala le toliko, kolikor jo v resnici porabi.

Ako bi vodomer pokazal, da kakšna družina porabi več vode kakor pa je primerno za družino, bo vodni oddelek takoj opozoril gospodarja, da naj pogleda kje voda pušča in popravi nedostatek. Na ta način ne bo nikjer puščala voda, ker bo vsak primoran takoj popraviti in na ta način bo celo mesto lepo preskrbljeno z vodo z visokim pritiskom Malo kaplanje vode napravi mesečno na milijone galon vode, ki gre v nič. Vsak, ki rabi vodo zgublja denar skozi nedostatke pri ceveh, ki puščajo vodo. Tako so vodni stroški višji kod bi mogli biti, ker mora mesto sorazmerno razdeliti stroške, ki so pri oskrbovanju mestne vode na vse, tudi na tiste, ki so vodo rabili nepotratno.

Ako bi pa imeli vodomere, bi pa vsak plačal le toliko, kolikor jo je v resnici porabil. Resnica je, da vodomer bi pripomogel do boljše, čiste in filtrirane vode, namesto vode v katero mečejo kemikalije, da je varna za piti.

(Og. 6.)

Delavec! Sleherni dan se vprašaj

ALI REDNO PLAČUJEM
ALI REDNO ČITAM
ALI REDNO DOPISUJEM V
ALI ZADOSTI AGITIRAM ZA

AMERIKANSKI SLOVENEC IN EDINOST

Vsem onim, ki so povpraševali po knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK KNAJP

sporočamo, da je ta knjiga zopet izšla in smo ravnokar dobili večjo zalogo iz starega kraja ter je vsem na razpolago.

CENA NOVI KNJIGI JE $1.50.

Pošljite naročilo takoj na:

KNJIGARNO EDINOST,
1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

'Šur Majk!

KARKOLI SE DA TISKATI IN KARKOLI NAREDIJO KJE DRUGJE, TO NAREDIMO TUDI MI!" TO SO BESEDE NAŠIH TISKARJEV.

Naša Tiskarna

izdeluje tiskarska dela lično in točno. Že na stotine slovenskih in hrvatskih društev smo zadovoljili in zakaj ne bi se Vas?

Vsem cenjenim društvam se priporočamo, za vsakovrstne tiskovine, kot pisemski papir in kuverte z naslovi v vseh velikostih in različnih barvah.

Prav tako se priporočamo tudi posameznikom, trgovcem in obrtnikom, da se spomnijo nas, kadar potrebujejo kako tiskarsko delo.

Zmerno ceno, lično in točno narejeno delo jamčimo vsakomur!

TRGOVCI IN OBRTNIKI
ALI ŽE VESTE?

da ni business, če se ne oglaša. Kako naj ljudje pridejo k vam, če ne vedo za Vas? Poslužite se v tem oziru lista

A. S. EDINOST

ki zahaja v vse slovenske naselbine v Ameriki. Vsak katoliški Slovenec ga čita in je nanj naročen.

Oglašanje v našem listu je vspešno. Poskusite in prepričajte se!

Enako se priporočamo tudi cenjenim društvom da se ob priliki prireditev spomnijo na naš list in objavijo v njem svoj oglas, ki jim bo mnogo koristil

Vsa naročila pošiljajte na:

TISKOVNO DRUŽBO EDINOST
1849 W. 22nd St. Chicago, Ill.

JOHN R. RAYN

POGREBNIK
Cor. Sixth and Portland Str.
CALUMETH, MICH.

Automobile za pogrebe, krste in ženitovanja na razpolago.

Kupčuje tudi s konji.

ZA DOLGE ZIMSKE VEČERE

je najboljši prijatelj človeku dobra zanimiva knjiga, kakoršnih dobite na izbero v naši knjigarni.

PIŠITE PO NAŠ CENIK

katerega Vam pošljemo brezplačno.

V ZALOGI

imamo vsakovrstne molitvenike, slovenske in angleške. Vsakovrstne rožnevence in sploh vse devocijonalne predmete.

KRASNE KIPE

v vseh velikostih, kakoršnegakoli svetnika ali svetnice.

ZA CENE in vsa naročila pišite na:

Knjigarna Edinost
1849 West 22nd St.
CHICAGO, ILL.

HAGARIN SIN

ROMAN. PAUL KELLER. — F. O.

Hartmann težko diše. Da bi krenil s težke poti, pravi:

"Ali ste radi hodili z godci? Mislim, da bi morali dobiti kako mesto."

Robert migne z rameni.

"Nekajkrat bi ga bil lahko dobil, toda nisem hotel lagati, nisem se hotel skrivati. Če sem povedal, kdo sem in da sem bil tri leta zaprt, so me vedno zopet odslovili. Tako nisem našel prijaznih obrazov razen tovarišev."

Hartman molči nekaj časa. Tedaj se spomni glavnega vprašanja, ki ga bo morda odrešilo, morda razjasnilo vse kot zmoto.

"Povejte, kdaj ste se pa rodili?"

"15. julija 1869. Mati je bila šele devetnajst let stara, ko je — ko je umrla."

Hartmann enkrat hitro zavzdihne, potem se obrne proč. Njegov obraz je bled in spačen.

Ni prevara!

15. julija 1869!

To je njegov sin!

Počasi stopi k oknu, naslcni glavo na krži in bobna trudno, lahno na šipo. Robert Hellmich ga gleda začudeno. — —

"Gospod Hartmann, ne vem — kaj —"

Gostilničar se obrne. Prizadeva si, da bi se zdel čisto miren, kar se mu približno posreči.

"Nekaj sem premišljeval," pravi. "Znano Vam je, da hoče gospod dr. Friedlieb Vaše tovariše tukaj pridržati, Vam naj dam jaz dela na svojem posestvu. Da nisem takoj potrdil, mi ne smete zameriti. Kaj takega se mora premisliti. Če pa hočete, lahko ostanete pri meni."

"Gospod Hartman! Dobri gospod Hartmann! Pri Vas ostanem? Jaz —."

"Da, premislil sem se. Potrebujem Vas. Moj sin Bertold gre sedaj k vojakom. Kakor sem rekel, lahko ostanete. Prav dobro Vam bo, boste videli. Ali ste zadovoljni?"

"Gospod Hartmann, prav rad ostanem! — Tako sem srečen! Potovanja sem sit do grla."

"Tako je prav! Dajte mi roko!"

Mlada roka se strne s staro in godca spreleti strah, ko čuti, kako mrzla je druga roka.

"Nič Vam ne bo manjkalo. Moja žena je nekako stroga. Tega se morate navaditi. Držite se mene in Kristine!"

V prekipevajoči hvaležnosti poljubi tuji godec roko možu, ki mu je ponudil dom.

"Ne, ne — nočem tega! Samo svojo dolžnost vršim. Da, da, dolžnost! Saj ste slišali, doktor je rekel."

Robert Hellmich izraža v mnogih besedah svojo hvaležnost in veselje, da se je rešil cestnega blata, in obljublja, da bo zvest svojemu krušnemu očetu in mu služil po svojih močeh. Hartmann je vedno zamišljen. V tej odločilni uri noče nič pozabiti. Zopet se nekaj spomni.

"Ljubo bi mi bilo, če bi se zopet imenovali Winter in če ne bi nikomur nič pripovedovali o materi."

Mladi godec pobesi glavo. Tudi temu dobremu, prijaznemu možu je torej spomin na njegovo mater madež, četudi verjame, da je bila poštena!

Toda premisli se.

"Saj ni nič na tem, kako se imenujem. Saj sem se vedno pisal za Winterja in tudi po postavi imam to ime."

"Da, da, po postavi imate to ime," prikima Hartmann zadovoljno.

"Imenoval se bom torej Winter in nič ne bom govoril o materi. Saj itak tega ne storim rad. Pa zaradi tega ne smete misliti, da jo zaničujem. Zaničujem samo očeta."

Gostilničar obstane kot okamenel in strmi vanj.

"Veste — veste li kaj o svojem — svojem očetu?"

"Ne! Da pa o njem nič ne vem, je grdo za njega. O njem bi vendar moral kaj vedeti. Toda ne grižljaja kruha, ne dobre besede, ne kake pomoči vsa leta! Vedno sem mislil, če bi ga kdaj našel, nesrečnega človeka, ki je kriv, da je mati umrla, in da jaz — jaz sploh živim — udaril bi ga — udaril bi ga—."

Hartman stoji kot okamenel. In ko dvigne godec roko, stopi boječe korak nazaj. Toda dvignil je roke, da bi ga prosil.

"Odpustite mi, gospod Hartmann! Ne mislite nič slabega o meni! Še nikomur nisem nič žalega storil razen podčastniku, svojega očeta pa — ne poznam."

Hartmann koraka težko po sobi. Dolgo hodi sem ter tja in slednjič obstane. S silo se premaguje.

"Ostanite torej tukaj, Winter! — Winter se zdaj zopet imenujete. Toda jaz — jaz bi Vas rad klical po imenu. Robert! Tako sem navajen doma."

Godec veselo prikima.

"In potem — potem bi rad rekel "ti" kot drugi družini."

"Veseli me, gospod Hartmann, če pravite "ti" in "Robert."

"Dobro, poskusimo na dobro srečo, Daj mi še enkrat roko, Robert!"

"Na dobro srečo, gospod Hartmann!"

V kuhinji dobi Hartmann ženo in Gottlieba Peukerja.

Kot da ni nič posebnega, pravi gostilničar:

"Ana, enega godca bom obdržal pri hiši, mladega hornista. Ime mu je Robert Winter. Zdi se, da je pošten človek. Prej je bil kmet. In ker gre naš Bertold k vojakom, potrebujemo nekoga pri gospodarstvu."

Suha ženska se podpre z rokami v bokih.

"Kaj? — Ali si znorel? — Takega potepenca? Na naše gospodarstvo? No, s tem ne bo na večne čase nič! To bi bilo — to bi bilo več ko neumno."

Hartmann pobledi. Toda zbere se in pravi:

"Nekoga moramo imeti in z Winterjem sem že govoril." — —

"Že — že — že brez mene? In mene nisi nič prej vprašal? Nimam jaz nobene besede? Ali sem jaz — kaj — kaj ti pade v glavo?"

Vzravnala se je, on se je na sklonil; dvignila se je na sodni in zapovedovalni stol, on pa stoji kot ubog grešnik in ne ve nič pravega reči.

Phone: CANAL 6516.

SLOVENCI!

Kadar ste se namenili dati slikati. Bodisi o priliki ženitve, ali v kakem drugem slučaju, nepozabite, da je v Chicagi slovenski fotografist, ki izdeluje prav tako fine slike, če še ne boljši, kakor kdo drugi. Ta fotografist je:

M. Arbanas

SLOVENSKI FOTOGRAFIST

1147 — W. 18th St., Cor. May St. CHICAGO.

ELY, MINNESOTA

GRAMOFONI

so pri zabavah kakor nalašč. Vam odslužijo pri domačih zabavah, kakor vsak godec.

Ako ga še nimate v Vaši hiši, pridite v našo trgovino, ki jih imamo v zalogi in oglejte si jih. Imamo vsakovrstne slovenske in angleške plošče.

POLEG DRUGEGA imamo v zalogi vsakovrstno blago za šivilje. — Vsakovrstne narejene obleke, za žene, dekleta, male deklice in otroke.

IMAMO veliko izbero moških oblek, močne trpežne hlače in cele obleke za na delo. Vsakovrstne srajce za praznike in za na delo. — Raznovrstno spodnjo obleko. — Klobuke in kape in vse druge potrebščine, ki spadajo v trgovino z mešanim blagom.

TRPEŽNE in močne čevlje za praznike in za na delo. Kakor tudi galoše, "over shoes" za mrzlo vreme, dobite pri nas vsake vrste.

GROCERIJO imamo v zalogi vedno najboljšo, zakar se posebno priporočamo našim gospodinjam.

Pridite in prepričajte se!

Slogar Bros.

ELY, MINNESOTA. Phone: 104

Kovall Sons

ELY, MINN.

Trgovina z vsakovrstnim mešanim blagom.

V naši trgovini dobite vsakovrstno blago, ki se da dobiti v DRY-GOODS-STORE trgovini — V zalogi imamo vedno najboljše vrste grocerijo in meso. — Rojakom se najtolpleje priporočamo v naklonjenost!

And. Glavach

EDINI SLOVENSKI AUTO LIVERY

Cenjenim rojakom v Chicagi in okolici se toplo priporočam. Na razpolago imam najmodernejše avtomobile za poroke, krstinje in pogrebe.

Pokličite me na telefon. Prišel bom na Vaš dom in vse potrebno uredil. Zapomnite si mojo telefon številko:

CANAL: 5889

1814 — W. 22nd Place
CHICAGO.

Razsvetlite Vašo klet!

Tekom jesenskih dni je klet jako popularen prostor v hiši. Tja se spravlja razne stvari za zimo. In kako je pusto, ako v kleti ni svetlobe. — In zakaj bi delali v temi? Pokličite nas, da vam razsvetljimo vaše temne kota in jih naredimo za vas prijazne in koristne.

Pokličite nas, ali pa k nam pridite, da se pogovorimo!

FIDELITY ELECTRIC CO.

FRANK SCHONTA, lastnik.

2049 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Pošiljamo blago tudi izven Chicage. Pišite po naš cenik.

(9—27. 10—1.)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je bil v dimu. Z vodo iz lokomotive so nato ugasili ogenj. Vlak je vozil nato do postaje Sv. Lovrenc, kjer so ogenj popolnoma udušili. Sprevodniku Truglasu, ki je preprečil veliko nesrečo, gre posebna nagrada.

—o—

Drzen vlom v Rajhenburgu.

Drznih vlomov v trgovine in konsumna društva smo zadnji čas morali že nešteto zabeležiti. Toda eden najdrznejših vlomov je pa vsekakor vlom v Rajhenburgu. Neznani tatovi so vlomili v trgovno Matije Preskerja ter mu odnesli ali pa odpeljali raznega sukna, ženskih rut, klota, moškega in ženskega perila v skupni vrednosti 24.709 Din. Nujno osumljen vloma, odnosno soudeležbe, in končno aretiran je bil neki B. T. Oddan je bil sodišču v Sevnici.

—o—

Umrl

je dne 3. dec. g. Josip Regen župnik na Uncu. Rojen je bil na Trati v Poljanski dolini dne 16. marca 1853, v mašnika posvečen dne 26. julija 1879. Služboval je na Uncu skoro 25 let.

—o—

Nepreviden avtomobilist

Šoferji so zelo neprevidni. Dan za dnem se dogajajo razne nesreče. C. Ažman, posestsin iz Bistrice, je vozil po Gosposvetski cesti. Od vzad mu je pridrčal avtomobil in mu prekucnil voz v cestni jarek. Konj, ki je bil samo privezan k vozu, je zbežal, vpreženi konj pa se zgrudil po tleh. Ažmana je vrglo pod voz ter je bil precej poškodovan; poškodovan je pa tudi voz.

—o—

Pretep.

Josip Slejko je že delj časa prežal na trgovca Milka Jesiha. Dne 2. dec. ga je Slejko napadel v Šiški pod hribom in ga nevarno sunil v brado. Milko je zbežal, pa ga je Slejko vjel in ga ponovno začel obdelovati. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem.

—o—

Požar.

Dne 2. decembra zjutraj ob štirih je jelo goreti pri Jožefu Valjavcu v Mošnjah. Pogorel mu je skedenj, vsa kr-

ma in celo nadstrešje. Sodi da je zažgala zlobna r Dežju se je zahvaliti (in p nim gasilcem, ki so takoj stopili), da se niso vnele sl nate strehe Ignacija Kl diensta in sosedov.

—o—

14 ranjenih ko je truck z v voz poulične železnic

Na Racine ave. in State sti v Chicago, Ill. se je d dila nesreča, pri kateri je lo 14 oseb več ali manj njenih. Med potniki v ka nastala panika.

Veliki truck natovorj sedem ton premog je no di voznika zavozil v kar sprednji del kare popoln zdrobil in le čuda, da ni nihče usmrten. Ranjenc odpeljali takoj v bolniš kjer so zadobili prvo po

—o—

— V bližini Byblos v S se je utrgala skala in ko valila po bregu je odlomil odkrušila kamen, kateri je krival 4,000 let stari Znanstveniki so vedli d nahaja nekje tam tak natančno kje, jim je na pokazal slučaj. Takoj napotili raziskovati gro so našli veliko dragocenos starih umetnosti.

— Detroit, Mich. — vozni čoln, kateri je bil smo včeraj poročali sred ke obdan od ledu s 250 niki na krovu, je rešen i varnem.

PREJELI SMO

par iztisov Mohorjevih knjig za leto 1925. Kdor jih želi, naj takoj piše po nje dokler ne poidejo. Cena je $1.00 z molitvenikom pa $1.40.

KNJIGARNA EDINOST
1349 W. 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

GRDINA IN SINOVI.

PRVI SLOV. POGREBNI ZAVOD

1053 E. 62nd St.
CLEVELAND, O

Randolph 1881

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZNINE, KLJUČAVNIC IN STEKLA

Najboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladan stenski papir.

Phone: Canal 0490.

Ne morete ujiti!

Nadležnosti neradnega prehlada, Bolečinam in bolečinam v ... Mukepolnim napadom ... Strašni boleči, ... bola, tiščobola, glavobol... mislite na

Pozor Evelethčani

V naši trgovini si lah kupite karkoli potreb jete za obuti za celo d žino. Imamo veliko logo vsakovrstnih č ljev, za može, dečke, klice in otroke. Naše b go je prvovrstno. Dol in točna postrežba ter zke cene je naše ges

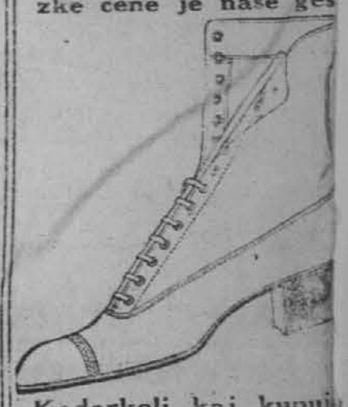

Kadarkoli kaj kupuj nikdar ne pozabite geslo: Svoji k svoji Vsem se priporočam naklonjenost!

E. RESMAN

SLOVENSKA TRGO NA S ČREVLJI.

420 Pierce Street
EVELETH, MINN.

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolž nost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kako tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku

Johnu Gornik

SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.

217 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO